

A TREATISE
ON
THE SMALL POX.

BY
W. C. MACLEAN, ESQ., M. D.,
RESIDENCY SURGEON, HYDERABAD.

1849.

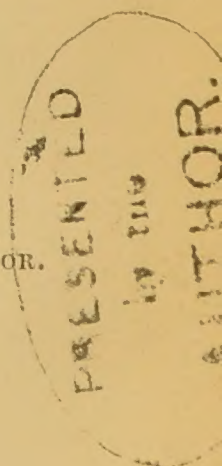
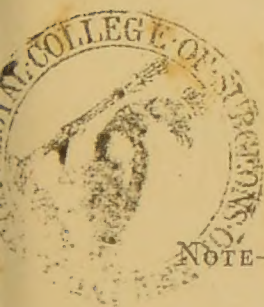
MODIFIED AND ADAPTED FOR THE NATIVES OF INDIA, AND TRANSLATED
FROM HINDOOSTANEE INTO ENGLISH AND TELOOGOO.

BY
J. SHORTT, ESQ., M. D.,
MEMBER AND LICENTATE OF MIDWIFERY OF THE ROYAL COLLEGE OF SURGEONS, LONDON
ASSISTANT SURGEON, MADRAS ARMY.

NOTE—PARAS 43 AND 44, ARE BY THE TRANSLATOR.

MADRAS:

PRINTED BY H. SMITH, AT THE FORT ST. GEORGE GAZETTE PRESS.
1858.

౧౮౪౯ సంవత్సరములో

హైద్రాబాదు

రెసిడెన్సీ శర్జన్ గానుండిన డబ్లియూ. నీ. మక్లీన్ యెస్క్వయరు, యం. డీ.

ధారవారివలన

స్ఫోటకపువ్యాధినిగురించిరచియింపబడిన

చరిత్రమును

ఇండియాదేశపుజనులకు బోధపడుటకుతగురీతిగా ప్రసవచికిత్సకు
అధికారమునుపొందియుండెడి

రణచికిత్సకులరాజపాఠశాలకు అధ్యక్షులున్న, చన్నపట్టణపునైస్యమునకు సహాయ
రణచికిత్సకులువైన

జె. మార్టయెస్క్వయరు, యం. డీ.
ధారవారివలన

హిందుస్థానీభాషలోనుంచి ఇంగ్లీషు ఆంధ్రభాషలలో భాషాంతరముచేయబడి

ప్రచురముచేయబడినది.

ఈగ్రంథములోని-౪౩-౪౪-కలములు భాషాంతరముచేసినవారివలన వ్రాయబడినవి.

౧౮౫౮-సం॥

SMALL POX.

1. The great prevalence of the disease small pox in all the country of India, and the loss of life in every country, to the young and old of every age and nation, from this destructive disease, makes me anxious to write and proclaim to all, a short narrative of the past history, symptoms, and progress of the disease.

2. My desire is that the above named disease, should be moderated, or be removed from this country if possible.

3. This is a wonderful disease, I shall now describe its symptoms. As a rule it is communicable from one person to another, and attacks a person but once in his life. It sets in with fever, and at a certain time, small burning pimples make their appearance, and these frequently spread over the whole body.

4. These pimples have remarkable peculiarities. Small pox, measles, and plague, these three diseases have an affinity, more or less, to each other.

5. These diseases are capable of propagation from one to another. To take the disease, it is not necessary a healthy individual should touch the person attacked with small pox, or the matter, filth, &c., because it is sufficient to touch the clothes or breathe the air.

6. It is impossible to explain how small pox originated, but it is sufficient to know, that this disease is propagated with certainty from one to another; there is no other cause besides this.

7. Small pox is such a disease that no other can arrest it, the appearance and symptoms of this disease are so fearful that man always dreads it. The Physicians of every country have fully observed its

మహాచిక్రము అనగా స్ఫోటకము.

౧. ఈస్ఫోటకమును వ్యాధి ఇండియాదేశములో అంతటా ప్రబలముగా వ్యాపించియుండుటయును అందువలన సమస్తజాతులలో ఆబాలవృద్ధులకు కలుగు ప్రాణహింసయునుబట్టి ఆవ్యాధియొక్క పూర్వపువృత్తాంతమును లక్షణములను క్రమక్రమవృద్ధియును సంగ్రహముగా వ్రాసి సమస్తజనులకు ప్రసిద్ధముగా తెలియజేయనవేక్షగలవాడనైయున్నాను.

౨. మైనజెప్పినవ్యాధిని సాధ్యమైనపక్షమందు నీదేశములో లేకుండునటులనైనా లేక కొరవడునటులనైనా చేయవలయునన్న కోరికగలవాడనైయున్నాడను.

౩. ఈవ్యాధి అత్యాశ్చర్యకరమైనదిగానున్నది - దానిలక్షణముల నేనిప్పుడు వివరించెద - ఈవ్యాధి అంటువ్యాధియనియును ఒకమనుష్యునియొక్క యావజ్జీవదశలో సైకపర్యాయమునకన్నా యెక్కువగా తగులుటలేదనియును సామాన్యవిధిగా గ్రహించవలసినది - ఈవ్యాధి జ్వరముతోటి ప్రారంభమై ఒకనియతకాలమునకు మంటలతోగూడిన చిన్నబొబ్బలతో బహుతరముగ దేహమాద్యంతము వ్యాపించుచున్నది.

౪. ఈబొబ్బలలో లెక్కించతగ్గజ్జేదములుగలవు - అవియేమనగా - స్ట్రాల్ పాక్సనే పోలేరప్టు - లేక - పెద్దప్టు - మిజెల్సుఅనే ఆటలప్టు - ప్లేగ్ అనే స్పాకప్టు - యీమూడువిధములయినవ్యాధులు సైకటికొకటి కొంత యింపుమింపుగా సమస్వభావముగలవిగానున్నవి.

౫. ఈవ్యాధులు ఒకనివద్దనుంచి మఱియొకనికి పెంచతగినవిగానున్నవి - ఈవ్యాధి అంటుదమునకు ఆరోగ్యముగలమనిషి స్ఫోటకముగలమనిషినిగాని స్ఫోటకపురస్థులు మొదలైనవాటినిగాని తాకవలసినజరూరులేదు - ఇకనేమంటే స్ఫోటకముగలవానియొక్కగుడ్డలను తాకుటయేగాని లేక గాలిని ఆఘ్రాణించుటయేగాని చాలినదిగానున్నది.

౬. ఈస్ఫోటకము ఏలాగున ఆదిన ఉత్పత్తియైనదో దాన్ని తెలియజేయనశక్యముగానున్నది - అయినను ఈవ్యాధిని ఒకరివద్దనుంచి మఱియొకరికి నిశ్చయముగా పెంచుతున్నారని తెలుసుకొనుటయే చాలినదిగానున్నది - ఇదిగాక వేరొకకారణమున్నది - స్ట్రాల్ పాక్సనే పోలేరప్టువ్యాధిని మరి ఇతరవ్యాధులు నీలుచునేరవు.

౭. ఈవ్యాధియొక్క స్వరూపములున్ను లక్షణములున్ను సార్వదా మనుష్యునికి దిగులుపుట్టించునంత భయంకరములుగానున్నవి - ప్రతిదేశమునందుండే చికి

symptoms, for, when it is severe, the whole body is covered with small pimples.

8. Query—If the matter of that pimple be taken on the point of a lancet, and applied to the skin of a person who never had intercourse with such a patient, what will happen?

9. Answer—For a short time nothing can be seen outwardly, after that fever comes on, and numerous small pimples make their appearance; these gradually ripen into pustules similar to the pustule from which the matter was originally taken.

10. When a person in health remains in the house of one suffering from small pox for a certain time, and inhales the bad air that issues from his body, he will also be attacked in the same way.

11. In this place there are four things deserving observation.

1st. The reception of the poison of this disease into the system.

2nd. For a short time weariness of the body is produced.

3rd. The disease breaks out with the nature and symptoms similar to the first patient.

4th. Above all, the very great increase of the poisonous matter is wonderful.

12. From the birth of Christ up to 800 years, this disease was not known in Europe, because the ancient Physicians of Greece and Rome have well observed and explained diseases, but they have written nothing about small pox.

13. It is certain that this disease prevailed in China and Hindoostan for a long time, a thousand years before the birth of Christ, so that up to the present time it is upwards of 2800 years.

త్వకులు దీనిలక్షణములను పూర్ణముగా కనిపెట్టియున్నారు - ఈవ్యాధి బలిష్ఠకుయినప్పుడు దేహమాద్యంతమున్ను చిన్నచిన్నబొబ్బలతో నిండిపోతున్నది.

౮ - ప్రశ్న. ఆబొబ్బయొక్కరసాని కత్తి మొననంటించుకొని యావ్యాధికలిగినమనిషితో సంబంధములేని మరియొకమనిషియొక్క చర్మమునకు తాకించిన అందువలననేమాను?

౯ - జవాబు. కొద్దికాలమువరకు వెలచల యేమిన్ని కనుపడదు ఆవల జ్వరముకనుపించి చమటకాయలవలె ఒడలంతా పేలుతున్నది - అవి క్రమక్రమముగా పండి పూర్ణము యేబొబ్బలోనుండి రసీయైతబడినదో ఆబొబ్బవంటిబొబ్బలుగానవుచున్నవి.

౧౦. పోలేరప్తు కనుపించియున్నమనిషియందేయింట్లో ఆరోగ్యముగానుండేమనిషి వాసుముచేయుచూనుంటే వాడు ఆపోలేరప్తు వ్యాధిగలిగినమనిషి దేహమునుంచి వెడలే చెడ్డవాయువును ఉత్పాదించుటవలన ఆరోగ్యదేహికిన్ని ఆవ్యాధిసంభవించుచున్నది.

౧౧. ఈవిషయములో నాలుగుకార్యములు నిధానించి తెలుసుకోతగ్గవిగా నున్నవి.

౧ - ఈవ్యాధియొక్కవిషము దేహతత్వములో వ్యాపించుచున్నది.

౨ - కొద్దికాలములో దేహములో నలమటతోచుచున్నది.

౩ - ఆవల ఈవ్యాధి మొదటకలిగినవారికి ఏస్వభావముతోనున్న ఏగుణములతోనున్న కనుపించినదో ఆస్వభావముతోటిన్ని ఆగుణములతోటిన్ని ఆరోగ్యముగలదేహికిన్ని కనుపించుచున్నది.

౪ - ఇన్నిటికంటే నీవిషపురసీయొక్క మిక్కుటపు వృద్ధి హాశ్చర్యముగా నున్నది.

౧౨. క్రైస్తవులు పుట్టినది మొదలు ౪౦౦ సంవత్సరములపర్యంతము ఈవ్యాధి నీమలో నున్న తెలియకనుండెను - ఎందువల్లనంటే - గ్రీస్ - రోమ్ - ఈదేశములలోని పూర్వపుచికిత్సకులు వ్యాధులను నిధానించి తెలుసుకొని వాటినిగురించి వాటివాటికార్యములను తెలియజేసియుండిరి అయితే ఈపోలేరప్తు వ్యాధినిగురించిమాత్రము వారేదొకటిని వ్రాయలేదు.

౧౩. క్రైస్తవులు పుట్టడమునకు ౧౦౦౦ సంవత్సరములకు పూర్వము వై నాదేశములోనున్న హిందూస్థానములోనున్న గలిగియుంటూ ఉన్నదనుటకు సంశయము ఏమాత్రములేదు - కాబట్టి ఇదివరకు ఈవ్యాధి పుట్టి ౨౦౦౦ సంవత్సరములకుపైన అయినది.

14. It was ascertained from the books of some Arabian Physicians, that in the very year Mahomet was born, this disease began in Arabia; subsequently, wherever the Arabs went to war, the disease spread itself through them, in short, it reached Europe about the time the Moors went to Spain, so that a great many persons were destroyed by the rapid spread of this dreadful disease.

15. Although the inhabitants of many countries escaped this disease for several years, at last it spread, through the medium of others, and reached these places, and became established there.

16. Now my knowledge of this disease is correct, for it is certain that in America, which is called the new world, prior to 357 years, this disease was not there; at last, a negro suffering from this disease was landed at Mexico, in the south of America, from him the disease so spread itself, that the whole of the country was desolated in a short time, so that 3,500,000 of people died only from this disease.

17. Accidentally, in another country, this disease was propagated in the same way, so that 16,000 persons, inhabitants of that place, or more than a fourth of the population died.

18. Since the introduction of small pox, the benefit derived by the prevention will D. V. be described.

19. This is the evidence of the effects, already described. In the capital of Denmark, before the introduction of the prevention, annually about 5,500 persons died of the disease. Government enforced on the inhabitants of the place the introduction of the prevention, and in about 8 years this disease had nearly disappeared.

20. It is here necessary to observe the symptoms, progress, and nature of this dreadful disease.

21. The disease sets in with shivering, followed with heat, dryness, and hardness of the skin, excited pulse, pain in the stomach, nausea, vomiting, headache, occasionally much delirium; sometimes the disease begins with convulsions; the pimples, in particular, in this

౧౪. ఈవ్యాధి మత్తుడుపుట్టినసంవత్సరములోనే అరబ్బీదేశములో నారంభించి ఆవల అరబ్బీదేశస్థులు యుద్ధమునకు ఎక్కడికిపోయినా వాండ్లవెంబడితగిలి తుదకు మూర్ఖులనే తురకలు స్వేయి దేశమునకుపోయినప్పుడు యూరోపందుకొని అచట ఈభయంకరమైనవ్యాధియొక్క దురితవ్యాపారముచేత ననేకప్రజలు మడిసిపోయిరని అరబ్బీదేశపు చికిత్సకులయొక్క గ్రంథమువల్ల నీశ్చయించబడియున్నది.

౧౫. అనేకదేశస్థులు అనేకసంవత్సరములు ఈవ్యాధివలన తప్పించుకొని యుండినా తుదకు నితరులవల్ల నాదేశములనంది ఆదేశములలోనున్న ఊర్జితప్రజలయందున్నది.

౧౬. ఈవ్యాధినిగురించి నాకు తెలిసియుండేసంగతి శరియయినదనుటకు సంశయములేదు - ఎందువల్లనంటే నవీనప్రపంచమనిచెప్పబడే అమరికాదేశములో ౩౫౭ సంవత్సరములకు పూర్వము ఈవ్యాధి యచ్చటలేకయుండెను - అట్లుండగా నీవ్యాధిచే బాధపడుచుండిన నీగ్రో ఆనే ఒకకాపరివాడు దక్షిణపు అమరికాదేశముయొక్క మెక్సికోఅను పట్టణములో దిగినందున వానివద్దనుంచి ఆవ్యాధి అన్యత్ర వ్యాపించి కొద్దికాలములోనిదేవ్యాధివలన ౩౫౦౦౦౦౦ జనము మడిసిపోయి యాదేశమాద్యంతము పాడుపడిపోయినది.

౧౭. ఇదేరీతిగా మరియొకదేశములో నీవ్యాధి ఆకస్మికముగా సంభవించి ఆదేశపుజనులలో నాలుగుపాళ్లలో నొకపాలుకంటే నెక్కువగానే అనగా సుమారు ౧౬౦౦౦ జనము మడిసిపోయినది.

౧౮. ఈపోలేరమ్మవారు ప్రవేశమయినది మొదలు దానినిలుపుదలచేయునట్టి ప్రతిక్రియవలనకలిగినక్షేమము దేవుని అనుగ్రహమువలన నీక్రిందవ్రాయబడుతున్నది.

౧౯. ఇదివరకు చెప్పియుండేగుణములకు ఇది సాక్ష్యముగానున్నది - డెన్మార్క్నేదేశముయొక్క రాజధానియందు నీవ్యాధికి ప్రతిక్రియచేయ నారంభించుటకు పూర్వము సంవత్సరము ౧౮౫౫౦౦ ప్రజ యీవ్యాధివలన కూలుచుండెను ఆదేశపు రాజాంగంవారు ఈప్రతిక్రియను బలోద్బందిగా ప్రవేశింపబెట్టిన నెనిమిది సంవత్సరములకు నీవ్యాధి మానిపోయెను.

౨౦. ఈభయంకరమైనవ్యాధియొక్క యారంభసూచకమును దానివృద్ధిని దానిస్వభావమును నీచటతెలియపరచుట నావశ్యముగానున్నది.

౨౧. ఈవ్యాధి కనుపించేటప్పుడు చలిజ్వరముతోడ ప్రవేశమై చర్మములో ద్రవమెండి కరుకుబడియుంటున్నది - ధాతువులో వేగముగలిగియుంటున్నది కడుపులో కుట్టుకలుగుతున్నది - అరోచకమున్ను వాకరయున్ను తలనెప్పిన్ని కదాచిత్తుగా భ్ర

disease, generally appear on the 3rd day after fever, the sooner this appear so much the severer is the disease.

22. The pimples first begin to appear on the face, after on the neck, then on the wrist, subsequently on the body, and lastly on the lower extremities; the pimples continue to appear for 5 days; by degrees these ripen into pustules, till the eighth day, when they mature and break on the same day, and form scabs; in 4 or 5 days more, these scabs begin to drop off; the above description is the general rule of the disease, but sometimes there are exceptions to this.

23. Examples of the mortality of this disease can be given from the books of all nations, but this is not necessary, because in this country and in every house the loss is well known; at the present time, in the surrounding villages, the young and old are dying daily, for instance in the station of Jaulnah itself, in the space of four months 4,000 persons were destroyed.

VACCINATION.

24. This is a term derived from Latin, it was originally vacca, which means a cow, Vaccination implies that it was taken from a cow, because the matter used as a preventive for small pox, was taken from that animal in the beginning.

25. From the disease being taken from an animal and applied to the human being, it prevents the disease of small pox. This has been approved of by physicians and written in their books.

26. I will briefly write how this wonderful discovery took place originally, and how it was made known to the world. Dr. Jenner, whose name through this discovery is rendered famous and memorable,

మయిన్ను కలుగుతున్నది - యెప్పుడైనా ఈడ్పులతోనున్న ఆరంభమవుతున్నది - ఈ వ్యాధికనుపించేవారికి జ్వరమువచ్చిన మూఠోదినము ముఖ్యముగా ముత్యములు పొడచూపుచున్నవి - త్వరలో ముత్యములు కనుపించునప్పుడెల్లా వ్యాధి బలిష్ఠమయినదని గుర్తెరుగవలెనది.

౨౨. మొదట నీముత్యములు ముఖమునందును తర్వాత మెడమీదను అనంతరము మణికట్టమీదనున్న పిదప దేహముమీదనున్న తుదకు కాలమీదనున్న కనుపించుచున్నది - అయిదుదినములుకనుపించుచూవచ్చి యెనిమిదిరోజులవరకు క్రమక్రమముగా పరిపక్వదశకువచ్చి ఆదినమే పండి పొక్కులుగట్టి మఠి - ౪ - ౫ - దినములలో పొక్కులురాలుచున్నవి ఈపైనజెప్పినది సహజమైనక్రమమని యెంచవలసినది - ఇందుకు కొన్నిసమయములలో పైనజెప్పినక్రమమునకు వ్యత్యస్తముగాకూడా తటస్థమౌతున్నది.

౨౩. ఈవ్యాధివలన జనించుహింసకు వృష్టాంతములను అనేకదేశస్థులయొక్క గ్రంథములనుంచి తెలియపరచవచ్చును - అయితే అది యనావశ్యకముగా కనుబడుచున్నది యెందువల్లనంటే ఈదేశములో ప్రతియింటనున్న ప్రస్తుతములో చుట్టుపట్టునుండే ప్రతిగ్రామమునందుండే ప్రతియింటిలోనున్న ప్రతిదినమున్న ఆబాలవృద్ధాదులు చచ్చుచుండేసంగతి అందరికి స్పష్టముగా తెలిసియున్నది - జొల్నాయను నెక్కపట్టణములోమాత్రము నాలుగునెలలలో ౪౦౦౦ జనము ఈవ్యాధివలన మడిసిపోయినది.

వాక్సి నేషన్ అనగానప్పు వారుపాడిపించుట.

౨౪. ఈవాక్సి నేషన్ అను పదము ల్యాటిన్ భాషనుంచి గ్రహించబడ్డది - ఆదియందు నీపదము వాకాయనియండినది - అందునకు - పశువు - లేక - ఆపులని యర్థము వాక్సి నేషన్ అనుపదమునకు ఆపువల్లనుంచి గ్రహించబడ్డదని భావము - ఎందువల్లనంటే స్ఫోటకమునకు పరిహరమైనపాలును అదిలో ఆజంతువువల్లనుంచి గ్రహించబడ్డది.

౨౫. ఈవిధముగా జంతువువల్ల గ్రహించబడినవ్యాధి మనుష్యులకు తాకించి నప్పుడు స్ఫోటకమును మాన్పుతున్నది - ఇట్టిక్రియను చికిత్సకులు సరియనిమెచ్చుకొని అందునగురించి వారిగ్రంథములలో వ్రాసియున్నారు.

౨౬. అదియందు ఈహశ్చర్యకరమైనక్రియను యెట్లాకనిపెట్టి లోకమునకు ప్రకటనపరచినారో దాన్ని సంగ్రహముగా తెలియజేయుచున్నాను - డాక్టర్ జన్నరనే ఒకచికిత్సకునివల్ల నీక్రియ యూదిలో కనిపెట్టబడినందువలన నతనియొక్కనామ

so that he will never be forgotten, moreover he will ever be remembered on account of the great obligation he conferred on mankind.

27. In Europe there was a place where a great many cowherds resided, they believed that whoever took cow pox from the cow, never took the small pox: with this the above doctor became acquainted.

28. The meaning of cow pox is the pustules of a cow, that is a disease which appears on the udder of a cow, and from these pustules the hands of the milkers were affected.

29. Dr. Jenner took small pox matter on the point of a lancet and applied it on the skin of those persons who had taken the disease from the cow, but no pustules were formed; thus he ascertained that this idea was correct, and the said Doctor was certain that if the cow pox was applied from one human being to another, it would remove the trouble occasioned by this dreadful disease, and by means of this new discovery he intended the said disease should be removed from the world.

30. Sixty-one years ago from this time, viz., on the 14th May 1796, to test this, he took the matter on the point of a lancet from the hand of a woman who had cow pox pustules and applied it on the arms of a girl 8 years of age, and he found, according to rule, that disease formed. After 2 months, to test whether small pox would affect her or not, he took small pox matter carefully, and having the skin on the same girl's arm well scarified, he applied it, but she did not take small pox.

31. Many people refused to believe this new discovery. It is useless to give an explanation of that; it is sufficient to know, that within six years all these believed in the new discovery, and it was published to the world. So that if the matter carefully taken from the cow be tried, it can be ascertained.

32. I will now briefly give the nature and progress of this disease.

ము ఎన్నెన్నటికి మరువకయందునంత విఖ్యాతినిన్ని యశస్సునున్న చెందియున్నది-
మరిన్ని ఆయనవలన మనుష్యశ్రమదాయమునకు కలిగినమేలునుగురించి అతణ్ణి సర్వ
దా స్మరించనపుడున్నది.

౨౭. యూరోపుదేశములలో షశువులుకాచేవారు అనేకులు వాశముచేయు
చునుండెడు సౌకర్యములుపుంటూవుండెను షశువుకుకలిగేఅమ్మవారిని తాకించుకొన్నవారికి
స్ఫోటకమురాదని వాండ్లనమ్మియుంటూ ఉండిరి ఈయర్థమును ప్రేనజెప్పినడాక్టరు గు
ర్తరిగియుండెను.

౨౮. షశువుఅమ్మవారుఅనుటకు ఆర్థము ఆపుకుకలిగేబాబ్బలు అనగా షశు
వుయొక్క పొడుగుమీదకనుపించేవ్యాధి ఈబాబ్బలవల్ల పాలుపిండేవారిచేతులను ఆ
వ్యాధియంటుతున్నది.

౨౯. డాక్టర్ జన్నర్ అనే అతను స్ఫోటకముయొక్క పాలును అమ్మవారు
పొడిచేకత్తి మొనసంటించుకొని ఆపువ్యాధిగలిగియుండినమనుష్యులయొక్క చర్మమునకు
తాకించెను అయితే వాండ్లకు ముత్యములులేవనందున షశువులుకాచేవారికి కలిగియుం
డిన యభిప్రాయము శరీరయినదినిన్ని - ఈషశువుయొక్క స్ఫోటకమును - ఒకమ
నిషినుంచి మరియొకమనిషికి తాకించినట్లులయితే ఈభయంకరమైనవ్యాధివలన సంభ
వించేశ్రమ నివారణమానని మనస్సుననిశ్చయించుకొని యిట్లు సూతనముగాకనిపెట్టిన
యుపాయమువలననీవ్యాధిని లోకమునుంచి నివృత్తిచేయవలయునని కోరియుండెను.

౩౦. ౬౧ సంవత్సరమునకు పూర్వంఅనగా ౧౭౯౬ సం॥ మే నెం॥ ౧౪ తేది
మొదలు ఈవిషయమును పరీక్షించగలందులకై గోమశూచకముగలిగియుండిన యొక
స్త్రీయొక్క చేతిముత్యములయందలిపాలును అమ్మవారుపొడిచేకత్తి మొనను తాకించు
కొని ౮ సంవత్సరములుగల సౌకచిన్నదానియొక్క రెట్టలకు నంటించెను - రూలుప్రకా
రమావ్యాధి యాచిన్నదానికికలిగినదాన్ని అతను కనుకొన్నెను రెండుమాసములకుత
దనంతరము స్ఫోటకము ఆచిన్నదానికి అంటునూ అంటతోయని పరీక్షించగలందులకు
స్ఫోటకముయొక్క పాలును జాగ్రతగాతీసుకొని యాచిన్నదానిరెట్టలమీది చర్మమును
చక్కగాగీరి ఆపాలును ఆచిన్నదానికివేసెను అయితే స్ఫోటకము దానికిఅంటకపో
యెను.

౩౧. ఈప్రకారము కొత్తగాకనిపెట్టినవిషయమును అనేకజనులు నమ్మక
పోయిరి అందునగురించినవిశదమును తెలియజేయడము అనావశ్యకముగానున్నది -
అట్టివారున్న ౬ సంవత్సరములలో ప్రేనజెప్పినసంగతిని నమ్మినారని తెలుసుకొనుటయె
చాలినదిగానున్నది షశువమ్మవారియొక్క పాలును జాగ్రతగానెత్తి పరీక్షచేసినషక్షుమం
దు అందులవాస్తవము చక్కగా తెలుసుకొనవచ్చునుఅని లోకమంతా ప్రసిద్ధపరచబ
డ్డది.

౩౨. ఈవ్యాధియొక్క స్వభావమునున్న అందుల క్రమక్రమవృద్ధినిన్ని సం
గ్రహముగానేనిక్కడతెలియపరచుచున్నాను.

33. If the matter of cow pox be applied on the arm, the wound looks red and inflamed on the 2nd or 3rd day. On the 4th or 5th day a vesicle becomes visible on the skin, of the colour of a pearl, filled with lymph, this gradually increases till the 8th day, when the pustule is from $\frac{1}{4}$ to $\frac{1}{2}$ an inch, wide like the pustule of small pox, with raised edges and a central depression; in it are from 10 to 14 small cells, if any one of these be carefully punctured, the fluid from that cell only escapes, the others continue filled; up to the 7th, 8th or even 9th day the burning around this vesicle is similar to that of the said pustule. After that it spreads circularly, and the redness increases up to the 9th or 10th day, from the 11th day it begins to decrease, fades, and gets the colour of the skies, after 2 or 3 days a kind of hardness is produced, and the pustule constitutes a black circular scab; this, by degrees, gets hard and dries, and at last about the 20th day it falls off.

34. The mark on the skin is little less than half an inch wide, circular and depressed in the centre, and streaked with the marks of small indentations, these are seen in room of the cells in the pustule. On the 8th day a little fever comes on and soon subsides, this fever is like the secondary fever of small pox to all appearance, and according to our judgment, this is the test of the protection against small pox.

35. Query—Will Vaccination fully prevent small pox?

36. Answer—According to rule it will, but it is certain that there are exceptions to this rule. Although it is certain that the Vaccine pustule prevents small pox in many persons, this has happened and will happen; but to some, full protection from Vaccination will not occur, but it is positive, that should any one take small pox after Vaccination it will not be severe, and above all, it will never cause loss of life.

37. If any person dispute the operation of Vaccination affording protection, it is necessary that the readers of this treatise should explain

33. చతువర్షవారియొక్క పాలును రెట్టలమీద వేసినట్లయితే ఆ గాయము ౨ దోదినం 3 దోదినం ఎర్రగానున్న మంటగలిగినదిగానున్న కనుబడుతున్నది నాలుగోదినం అయిదోదినం ఆచర్తముమీద నేతులుగూర్చుకొన్న ముత్యపువర్ణముగల సెక చిన్నబొబ్బ పొడజూపుచున్నది అది ౮ ది దినములవరకు క్రమక్రమముగా వృద్ధియై స్ఫోటకముయొక్క బొబ్బవలె కాలంగులము మొదలు ఆరంగులమువరకు వెడల్పరించుకొని ఉబ్బుకొన్న అంచులుగలిగియుంటున్నది - మధ్యభాగమందు సొట్టబడియుంటున్నది ఆ బొబ్బలో ౧౦ ది మొదలు ౧౪ వరకు బెజ్జములుగలిగియుంటున్నది అందులో సెకటిని సొగ్రతగావగలకొట్టినట్లయితే ఆ బెజ్జమునందుండే ద్రవముమాత్రము వెలిబడి పోతున్నది తక్కినది యథాప్రకారం - ౭ - ౮ - లేక ౯ దో దినంవరకు నిండియుంటున్నది ఈ ముత్యమునకు చుట్టుగలిగే మంట బొబ్బకు చుట్టుగలిగే మంటవలెనే యుంటున్నది - తదనంతరం ఆ మంట వర్తులముగా పెరుగుతున్నది దానియొక్క రక్తిమము ౯ లేక ౧౦ దినమువరకు వృద్ధియవుచూయుంటున్నది ౧౧ దినము మొదలు మంటతగ్గనారంభించి వాడుతున్నది అప్పట్లో నది మేఘవర్ణముగానుంటున్నది ౨ - 3 దినములకు అనంతరం ఒకవిధమైన కర్కశముగలిగి యా బొబ్బ గుండ్రముగా నల్లముద్ద పుక్కుకట్టుతున్నది ఆ పుక్కు క్రమక్రమముగా గట్టిపడియెండితుడుకు ౨౦ యోదినముకు సుమీషముగా రాలిపోతున్నది.

3౪. చర్మముమీదగలిగిన మచ్చ కొంచము ఇంచుమించుగా సర్థాంగులముయొక్క వెడల్పుగలిగి వృత్తముగానున్న మధ్యే అణిగిపోయిన్ని చిన్నచిన్న బొబ్బలయొక్క గురుతులవంటి గీతలున్న కలిగియుంటున్నది యీ గీతలు బొబ్బలో బెజ్జములుండిన స్థలములలోనుంటున్నవి ౮ దోదినము స్వల్పముగా జ్వరముతగిలి శీఘ్రముగా తీసిపోతున్నది ఈ జ్వరము చూడడమునకు స్ఫోటకమునకు తగిలే జ్వరమువలె ఉంటున్నది ఈ జ్వరము స్ఫోటకము రాకనుండడమునకు నిదర్శనమైనదని చికిత్సకులయొక్క బుద్ధికి తోచబడుతున్నది.

3౫ - ప్రశ్న. అప్తువారు పొడుచుటవల్ల స్ఫోటకము పూర్ణముగా నివారణమాచున్నదా?

3౬ - ఉత్తరము. ఏర్పడియుండే నిబంధనప్రకారం నివారణమవుచున్నది - అయితే అనిబంధనకు వ్యతిరేకములున్న కలిగియున్నవి - అప్తువారు పొడిచిన ముత్యమువల్ల ననేకులకు స్ఫోటకము రాకపోయినదన్న అర్థము వాస్తవమైనదనిన్ని ఇదివరకు సంభవించిన్ని ఇకనున్న సంభవించు పొయ్యేదిన్ని గానుండినా కొందరివిషయంలో మట్టుకు ఈయప్తువారు పొడుచుట స్ఫోటకము రాక యుండుటకు సంపూర్ణరక్షణము కానేరదు - అయినను అప్తువారు పొడిచిన యనంతరం ఏవరికైనా స్ఫోటకము కలిగినట్టాయనా అది అంతప్రబలముగానుండదనీని మరీని అది ప్రాణహింస చేయదనీని నీశ్చయముగా గ్రహించవచ్చును.

3౭. అప్తువారు పొడుచుటవల్ల స్ఫోటకము రాక మానునాయని యెవరయినా తర్కించిన పక్షమునందు సెకలేవ స్ఫోటకము కలిగినవారికి రెండవమారున్న స్ఫోటక

that some who take small pox of itself, get it a second time, to these, if Vaccination is performed, it will not prevent the recurrence of small pox.

38. That the disease small pox is a destroyer of life, has already been explained; when Vaccination is carefully performed, it is necessary to observe the extent of its protection; evidence of this can be obtained from the records of English troops wherever stationed; the evidence so obtained is correct, because it is taken from the records of Government.

39. Look now at the results among the King of England's Cavalry and Infantry; in the course of 20 years, out of 44,611 persons, after Vaccination, only 3 died of small pox.

40. In other English possessions after the said protection was effected, in 60,000 persons one only died in 20 years.

41. In the Island of Ceylon in the said time, small pox spread greatly on three occasions; of 9,105 inhabitants who were not vaccinated, there died 3,208 from the said disease. In the same Island and at the same time, during the prevalence of small pox, of the English army there present, only 4 persons died: from these evidences we can give many proofs, but it is hoped that these examples are sufficient for all rational people, because the benefit of Vaccination to mankind is very great, and this is a news in which the high as well as the low benefit.

42. Above all, it is necessary that Government should confer this benefit on the inhabitants; it can be done with great nicety. It is necessary that the readers of this treatise should consider the examples here written, and first vaccinate the males and females, and then their household servants, from the practice of which small pox will be prevented.

43. Let it be known to all that to remove this dreadful disease, Government have conferred on its subjects a great favour by appointing Vaccinators in every Village; whoever wish to be vaccinated should go to the Hospitals, where for this purpose people are appointed, and it is certain that the remedy for this dreadful disease will be applied; from this no inconvenience will be experienced; after listening to these beneficial words, not practising it would be as if you had cut your own foot with an axe.

ము కలుగుతున్నదిగా అట్టివారికి అప్పువారుపొడిచినా స్ఫోటకమురానివ్వకచేయనే రదని యీగ్రంథముజదివెడువారు తెలియచేయవలసినది.

౩౮. ఈస్ఫోటకమునువ్యాధి ప్రాణహింసకరమైనదని యింతకుపూర్వమే విదితపరచియున్నది - అప్పువారు జాగ్రతగాపొడిచినంతట అందువలన నెంతసంతకణకలు గుతున్నదో దాన్ని తెలుసుకొనవలసినది జరూరుగానున్నది - ఇందుకు నిదర్శనములు ఇంగ్లీషువారియొక్కదండుతోచేరిన రికాడులవల్ల తెలుసుకొనవచ్చును - ఆప్రకారముతెలుసుకొనేప్రమాణములు నింతాశరియయినవిగానున్నవి - ఎందువల్లనంటే - గౌరవమెంటువారిరికార్దులవల్ల తెలుసుకొనేఅర్థముగనుక ఇంగ్లీషువారియొక్కదండు లోప్రవేశించేమనిషికి తత్పూర్వం అప్పువారుపొడిపించకయుండినచక్షుమందు ఉద్యోగములోప్రవేశించేటందుకుపూర్వమే వానికి అప్పువారుపొడుస్తున్నారు అందువల్లనింగ్లీషుస్రోజబ్బుఅందరు స్ఫోటకవ్యాధి నివారణవలనకలిగే ఆదాయమును చెందుతున్నారు.

౩౯. ఇంగ్లండ్ దేశపురాణివారికేవాలరీలను గుర్రపుదళములోనున్న ఇక్వెట్రీఅను కాల్బలములోనున్న గడిచిన ౨౦ సంవత్సరములలోగలిగిన ట్లేమమును గురించి విచారించిచూడుము - అప్పువారుపొడిచిన ౪౪౬౧౧ ప్రజలలో ముగ్గురుమట్టుకే స్ఫోటకంవలన చనిపోయినారు.

౪౦. ఇంగ్లీషువారి యితరదేశములలో అప్పువారుపొడిపించిన ౬౦౦౦౦ జనములలో ౨౦ సంవత్సరములలో మొకడుమట్టుకే స్ఫోటకమువలన మృత్యుచెందినాడు.

౪౧. నీలోకాననులంకలో వైనచెప్పినకాలములోపల మూడుపర్యాయములు స్ఫోటకముతటస్థమైనది అప్పువారుపొడవని ౯౦౧౦౫ గురుకాపులలో ౩౨౦౮ మంది వైనచెప్పినవ్యాధివలన మరణమునుచెందిరి అదేలంకలోస్ఫోటకముప్రబలముగానుండినకాలములలోనుంటూఉండిన ఇంగ్లీషువారిదండులో ౪ గురుమాత్రమేచనిపోయిరి - ఇటువంటి దృష్టాంతమువలన మేముఅనేక ప్రమాణములను తెలుపగలముఅయితే ఇప్పుడుదహరించబడియుండే దృష్టాంతములేవివేకులైనవారికిచాలినవిగానుంటున్నవి - మనుష్యసముదాయమునకు అప్పువారుపొడుచుటవలనగలుగు ట్లేమము మిక్కిలివిశేషముగానున్నది - ఈవృత్తాంతము గొప్పవారికేమి సామాన్యలకేమి తెలియుట మిక్కిలి ట్లేమకరముగానున్నది.

౪౨. మరిన్నిగౌరవమెంటువారు ఇట్టి ట్లేమమునుప్రజలకుకలుగచేయవలసినదిమిక్కిలిజరూరుగానున్నదిఅదిబహునాజూకుగానున్నచేయవచ్చును ఈగ్రంథమునుజదివెడువారు ఇందులోవ్రాసియుండెడిదృష్టాంతములనుయోచించి తమతమకుటుంబములయందు ఉండేపురుషులకున్న స్త్రీలకున్న ముందుగా అప్పువారుపొడిపించి ఆవలతమయింటినేవకులకుపొడిపించినను స్ఫోటకము తమతమకుటుంబములలో లేకుండునటులచేయగలరు.

౪౩. ఈభయంకరమైనవ్యాధిని నివర్తిచేయగలందులకై గౌరవమెంటువారు తమకాపులపట్ల దయాపూర్వకముగా ప్రతిగ్రామములలోనున్న వాక్కునేటర్పుఅను అప్పువారుపొడిచేవారిని ఏర్పరచియున్నారని సమస్తమయినవారున్న గుర్రెరుగవలసినది - అప్పువారుపొడిపించుకొనవలెనన్న అపేక్షగలవారు ఈనిమిత్తమై మనుష్యులను ఏర్పాటుచేసియుండే ఆస్పత్రులకుపోవలసినది అచ్చట నీవ్యాధికి ప్రతిక్రియను నిశ్చయముగాచేయుదురు - అందువలననేదొకకష్టముగాని సంకటముగాని సంభవించనేరదు - ఈమేలయినవార్తలువినినతర్వాత మీరాకార్యమునుచేసుకొనకపోతే మీచేతిగొడ్డండ్లతో మీకాళ్లను మీరేనరుక్కున్నవారవుచున్నారు.

44. The practice of small pox inoculation has been put a stop to after the discovery of Vaccination ; but if any one ask what small pox inoculation is, tell them that if the matter taken from the body of a small pox patient be applied to the arms of another, the same kind of small pox pustules will come out ; the evil is that it comes out on the whole body by inoculation, and through the air affects people in health, produces small pox, and thus communicated from one to another it spreads all over the country : therefore Government are anxious that it should be put a stop to. By practicing Vaccination, all this evil will be avoided, and small pox be eradicated from the country.

౪౪: వాక్సి నేషన్ అను అమ్మవారు పొడిచే మార్గమును కనిపెట్టిన తర్వాత స్ఫోటక పులక అమ్మవారి పాలు ఎత్తి అమ్మవారు పొడిపించే మార్గమును నిలిపివేసినారు - స్ఫోటక పు అమ్మవారు పొడిపించే మార్గము పట్టిదని యెవరయినా పుచ్చ చేసిన పక్షమందు స్ఫోటక ముగల నొక మనిషి యొక్క శరీరమునుంచి రసములు యెత్తి మరియొకని యొక్క రెట్టలకు వేసి నట్టాయనా వానికి అదే మాదిరిగా స్ఫోటక పుబాబ్బలు లేచుచున్నవి అయితే ఇందులో నొక దోషమున్నది - అదియనగా ఆ పాలు తోనమ్మ వారు పొడిపించిన మనిషికి రెట్టలమీద బాబ్బలు లేచి దానితోటి నిలువక దేహమాద్యంతము బాబ్బలు లేచుచున్నవి మరిన్ని ఆచెడ్డ గాలి స్ఫోకుటవలన మంచి ఆరోగ్యస్థితిలోనుంటూవుండే మనుష్యులకు ఆ ప్రకారము శంభవించి ఒకరినుంచి యొకరికి తాకి దేశమాద్యంతమున్న వ్యాపించుచున్నది - గనుక యీ మార్గమును బాత్తి గానిలిపివేయవలెనని గౌరవ మెంటువారు అపేక్షగలవారయినారు - వాక్సి నేషన్ అను అమ్మవారు పొడిచే మార్గమువల్ల నీ దోషము నివారణముగాగలదు స్ఫోటక మను వ్యాధిన్ని దేశములో పుట్టు చెడమానిపోవును.

